

ми и след Библията най-много харесва Унамуно. Оценъчните отехтявания тук също са разпознаваеми – Ередиа е луд като Дон Кихот, Унамуно, който чете лудостта, бива четен от една луда, и т. н.

Функционално същите неща се забелязват и при постановката на политическото. Вапцаров дискредитира знаковия ред, отправя го към „нищото“, за да заговори веднага в екзистенциални термини: *Сега за мене ти си участ./Сега за мене си съдба...* (впрочем, несъвместимостта между езика и въобще знаковия ред и екзистенциалната нечленоразделност на участта и живота имат кулминационен израз във Вапцаровото стихотворение „История“). Политическото на Мадридската битка в стихотворението „Испания“ остава припокрито в екзистенциалната презумпция. Д. Димов като че ли се опитва да направи политическото още по-отчетливо, да го наснади в повърхнината на житейските неща и големите страсти, да го сложи не във, а до другото, да го представи като явно и непокрито, и така да осигури онова равновесие между фатализъм и конформизъм, на което винаги е държал. Появата на политическото решение сред голямата любов може да се наблюдава и във вида му на вмятане, за което обаче са необходими детайлни наблюдения върху синтаксиса, фразата и начините на предициране в „Осъдени души“; или като вид прибързана анахрония между повествователя и човека в текста.

Ще приведем само един пример – повествователният глас се намесва в мисленето на Фани, предприема отчайващи по последиците си стилови рискове, само и само да набави политическото: *Но зад тази лудост не прозираше ли свършенството му на нравствена личност, която превъзхождаше околните – Фани познаваше само своя осъден на гибел свят, - както Дон Кихот превъзхождаше с лудостта си нормалните хора...* В забързаната вметка от името на третото лице става ясно какво познава Фани, но също така става ясно, че повествователят е забравил, че в този сюжетен момент Фани все още не подозира, че нейният свят е осъден на гибел.

Такива наснаждания на политическото го правят явно, но пък прикриват факта, че то може да се прояви като производна на не съвсем предвидими типологии. Един непредубеден поглед ще ни открие, че характерологично зловещият Ередиа се оказва прототип на идеалния комунист у Д. Димов. Неговата фраза към Фани *вие принадлежите на света, а аз - на ордена си* се чете в „Почивка в Арко Ирис“ като произнесена от българина-комунист Естанислао Браво към Инес – *„ако вие бяхте от моя свят или аз -*